

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek
2021L75

Zwijndrecht Burcht
Fietssnelweg F4

Sander Van De Velde

Ghent Archaeological Team bv
Venecolaan 52m
9880 Aalter

Project:
2021L75_Zwijndrecht-Burcht_F4 [BO]

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv [GATE]
Sander Van De Velde

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of
aangepast worden, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand en/of
openbaar gemaakt worden onder enige vorm of
wijze ook, elektronisch, mechanisch, door
fotokopie, zonder toestemming van Ghent
Archaeological Team bv.

Inhoudstafel

Inhoudstafel	i
Inleiding	1
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	
1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen	1
1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek.....	1
1.2 Aan- of afwezigheid en waardering archeologische site	1
1.3 Impact- en maatregelbepaling	2
1.4 Concretisering maatregelen	2
1.5 Synthese	4
Bibliografie	ii
Bijlage	ii

Inleiding

De initiatiefnemer plant de aanleg van een nieuwe 224 m lange sectie fietspad langs de spoorlijn Gent-Antwerpen ter hoogte van de Torenstraat in Zwijndrecht, prov. Antwerpen. Het project kadert in het gabarit van de fietssnelweg F4. De realisatie van het fietspad noodzaakt de gedeeltelijke verplaatsing van de lokale waterloop de Burchtse Scheibeeek. De geplande bodemingrepen zijn vergunningsplichtig. Ze vallen niet binnen het gabarit van lijninfrastructuur. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet [reële opp. > 3000 m²]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde, erkende archeologische zone, noch in een landschappelijke zone waar geen archeologie meer te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

GATE is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken; met advies naar eventueel [uitgesteld] vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen

Het Programma van Maatregelen [PvM] is het finale *resumé* van een gefaseerd onderzoekprocedé. Hieruit moet blijken dat elke gemaakte stap, beslissing of advies de kwaliteit en volledigheid van de resultaten garandeert, zónder onnodige stappen genomen te hebben en toch mét optimale toekomstmogelijkheden van verzamelde data.

1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek

De voorgelegde archeologienota betreft de neerslag van een archeologisch vooronderzoek uitsluitend op basis van bureauonderzoek. Elk ander vooronderzoek op het terrein met of zonder ingreep in de bodem was vooralsnog niet noodzakelijk. De archeologienota op basis van bureauonderzoek en controleboringen wordt beschouwd als volledig. De bestaande archeologische en historische bronnen, aangevuld met twee manuele controleboringen, leveren voldoende informatie om aan te tonen dat het potentieel tot kennisvermeerdering laag moet worden ingeschat.

Bijkomend vooronderzoek met of zonder ingreep op de bodem is niet aangewezen, hoewel verzamelde data *strictu sensu* niet toelaten om de afwezigheid van een archeologische site uit te sluiten.

1.2 Aan- of afwezigheid en waardering archeologische site

De advieszone is voorzien van een landschappelijke, historisch-cartografische en archeologische context. Deze schetst een beeld van een vanaf de middeleeuwen weinig ontsloten agrarisch landschap op de rand van Scheldepoldergebied. Voor perioden ouder dan de middeleeuwen ontbreekt vooralsnog elke indicatie van menselijke activiteit. De impact van graafwerken uit de 19^e [spoorweg] en 20ste eeuw [beekbedding] is groot binnen het plangebied.

Uit verzamelde data kunnen we *strictu sensu* de aan- of afwezigheid van archeologische grondsporensites niet attesteren. Niettegenstaande dat vergelijkbaar onderzoek op naburige percelen met inzichtelijk resultaat fungeert als indicatie voor de aan te treffen bodemcondities indien niet antropogeen geroerd; Deze bodem leent zich niet tot [voor]onderzoek naar artefactvindplaatsen uit de steen- of metaaltijd. De aanwezigheid van een grondsporensites is niet uit te sluiten.

Daartegenover plaatsen we de nefaste impact van infrastructuurwerken vanaf de 18^e eeuw op de potentiële bewaringstoestand van grondsporensites. Het originele raakvlak tussen teelaarde en onderliggend natuurlijk sediment is volledig vergraven. Dit wordt onderschreven door twee uitgevoerde controleboringen. Het huidig niveau in de bodem waarop sprake is van geen antropogene roering komt overeen met de ondergrens van de geplande bodemingrepen.

1.3 Impact- en maatregelbepaling [figuur 1-2]

Het plangebied bestaat in totaal **2926.5 m²**. Die oppervlakte is bekomen door de maximale contouren van alle geplande bodemingrepen op te tellen. Het leeuwendeel van de totale oppervlakte behoort toe aan publieke ruimte i.t.t. kadastrale percelen in particulier bezit. Kadastrale percelen worden alleen aangesneden door de toekomstige beekbedding van de Burchtse Scheibeeek waar die parallel loopt aan het eveneens nieuw in te richten fietspad [kad. Perceelnrs.: 625_E, 629_L, 702_A].

Het opzet van de werken is de inrichting van een nieuwe sectie fietspad als deel van de fietssnelweg F4. Om het pad aan te leggen zijn aanpassingen noodzakelijk aan de meanderende loop van de Burchtse Scheidbeek. Over de ingeplande lengte van het fietspad wordt de beek gedempt, waarna een nieuwe rechtgetrokken en verstevigde bedding wordt voorzien parallel aan het fietspad. De nieuwe loop zal aansluiten op de bestaande beek ten westen en oosten van het plangebied.

De projectoppervlakte van 2926.5 m² valt uiteen in verschillende ingreepzones:

992 m² is de oppervlakte van het nieuwe fietspad, wat neerkomt op 224 lengtemeter bij 4.4 m. Over de gehele oppervlakte grijpt een steenslagfundering tot 0.32 m diep in onder het genivelleerde maaiveld. Vandaag loop het maaiveld nog licht af naar het zuiden.

1002 m² meet de nieuw uit te graven beekloop. Deze is 190 m lang. De beekbedding wordt vormgegeven als een trapezium met een vlakke bodem van overal 1 m breed. Aan de top is sprake van enige variatie in de breedte [gem. 5.2 m]. De schuine wanden worden door geschrant gestapelde schanskorven verstevigd. De beekbodem wordt voorzien van ca. 0.4 m steen bestorting en zal worden afgezet door op regelmatige onderlinge afstand ingeslagen perkoenpalen.

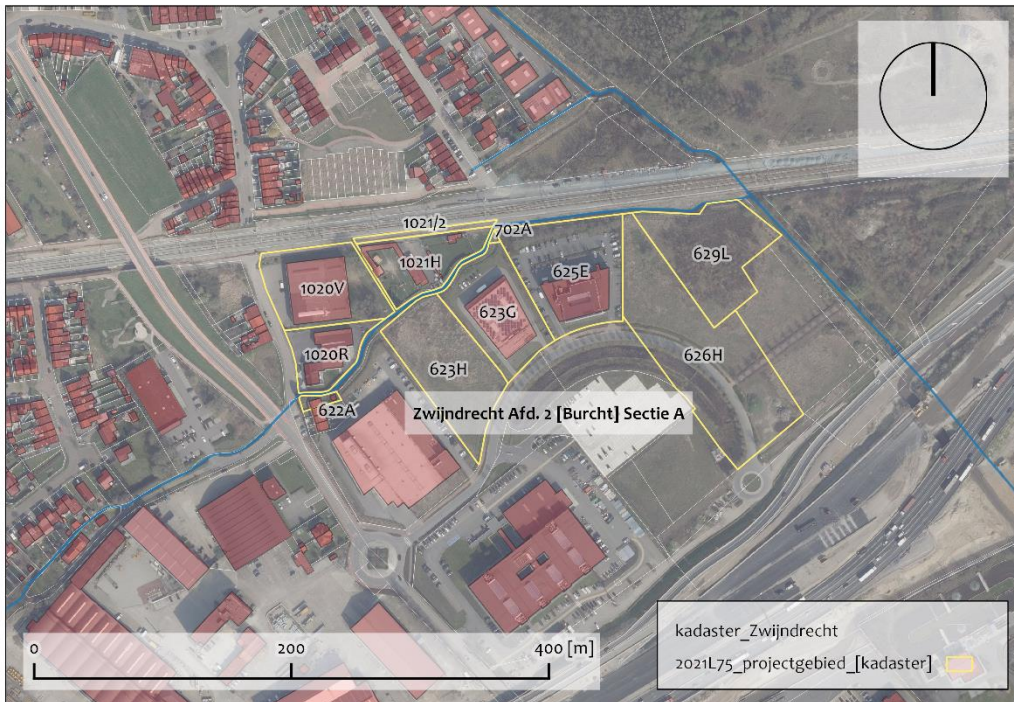
Vanaf het westelijk uiteinde van de nieuwe beekloop wordt de bestaande beekloop over een afstand van 205 m voorzien van een lichte uitdieping [opp. **721 m²**]. Overeenkomstig met het nieuwe deel van de Scheibeeek krijgt deze sectie een 1 m brede, vlakke bodem afgezet met perkoenpalen.

Aan het oostelijke uiteinde van de nieuwe beeksectie wordt een ca. 15 m lange overkapping van de beek voorzien, alvorens ze aansluit op de bestaande waterloop. De sectie waarin de betonnen koker wordt ingewerkt bestaat **89 m²**.

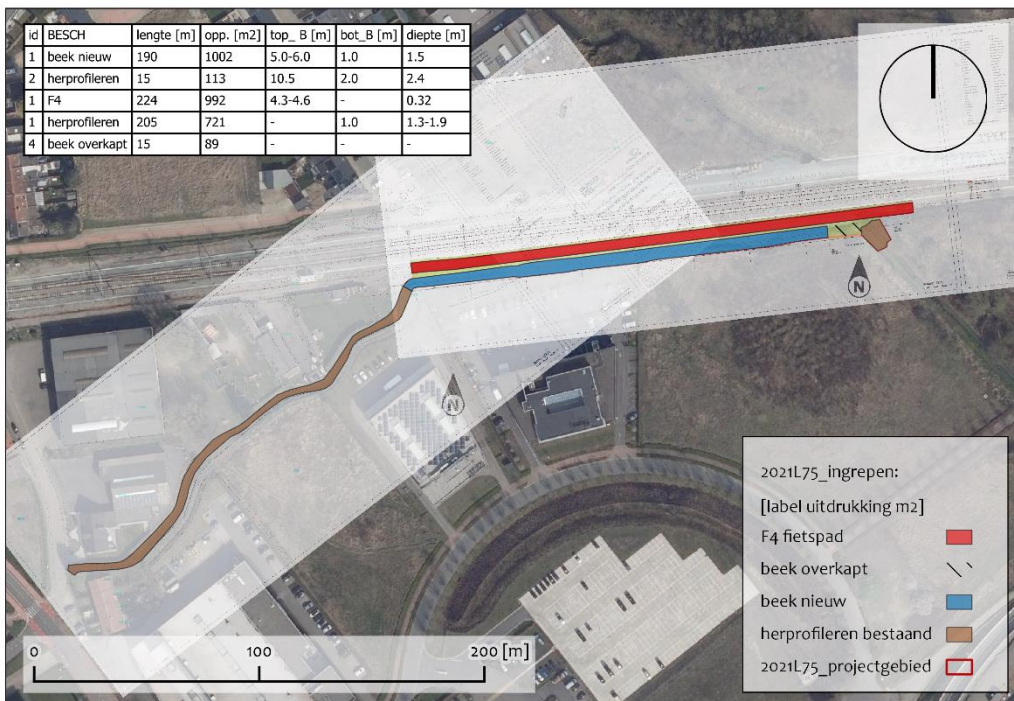

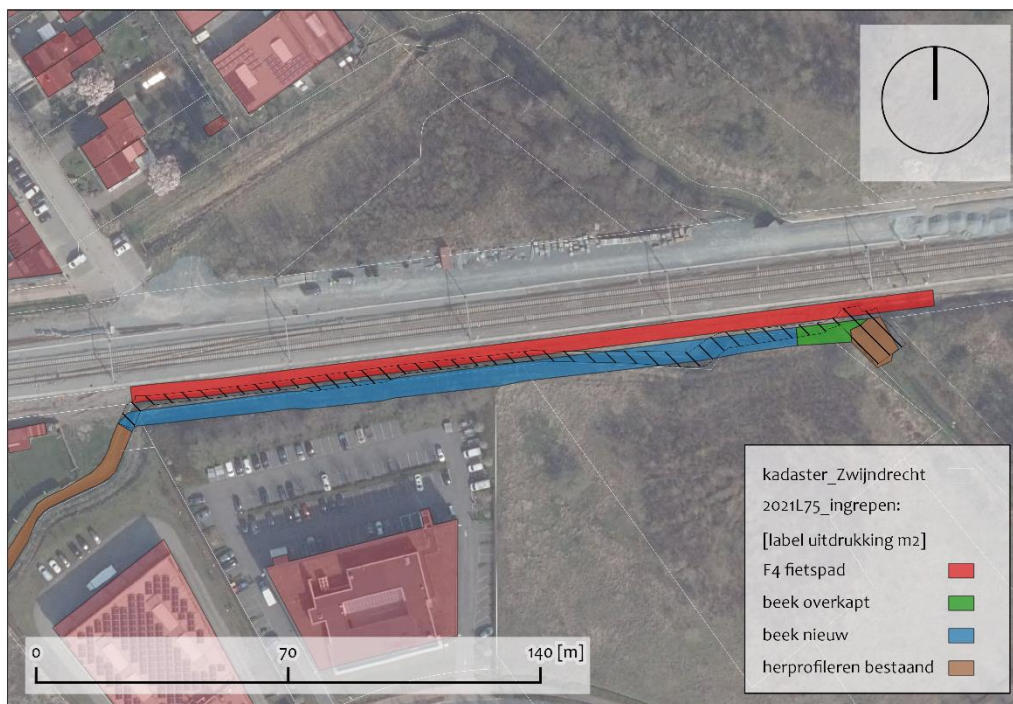
De oostelijke aansluiting op de bestaande beek wordt eveneens voorzien van een nieuw trapezeprofiel versterkt met schanskorven. De beek is hier 15 m lang en aan de top 10.5 m breed [113 m²]. De vlakke bodem meet 2 m. De korven op de oevers worden ingezaaid.

Oostwaarts vanaf de aansluiting op de bestaande beek voorziet planvorming een maximale diepte t.a.v. het [nieuwe] maaiveld tussen 1.4 en 1.6 m.

Figuur 1: kadastrale situering plangebied (boven); projectie ontwerpplan (onder)[© geopunt]

Figuur 2: Vereenvoudigde weergave ontwerpplan t.v. recente orthofotomozaiëk [©geopunt]

1.4 Concretisering maatregelen

GATE adviseert een volledige vrijgave van alle betrokken terreinen voor de aanvang van geplande werkzaamheden.

1.5 Synthese

De initiatiefnemer plant de aanleg van 224 m fietsnelweg [F4] langsheen de spoorlijn Gent-Antwerpen in Zwijndrecht, prov. Antwerpen. De realisatie van het fietspad noodzaakt de gedeeltelijke verplaatsing van de lokale waterloop de Burchtse Scheibek.

De voorziene bodemingrepen omvatten in de eerste plaats de sectionele demping van Burchtse Scheibek, de fundering van een breed fietspad en de uitgraving van een nieuwe beekbedding.

De advieszone is voorzien van een landschappelijke, historisch-cartografische en archeologische context. Deze schetst een beeld van een vanaf de middeleeuwen weinig ontsloten agrarisch landschap op de rand van Scheldepoldergebied. Voor perioden ouder dan de middeleeuwen ontbreekt voornamelijk elke indicatie van menselijke activiteit. Uit verzamelde data kunnen we *strictu sensu* de aan- of afwezigheid van archeologische grondsporensites niet attesteren. Niettegenstaande dat vergelijkbaar onderzoek op naburige percelen met inzichtelijk resultaat fungeert als indicatie voor de aan te treffen bodemcondities indien niet antropogeen geroerd.

De impact van graafwerken uit de 19^e [spoorweg] en 20^e eeuw [beekbedding] is groot binnen het plangebied. Dit heeft een nefast effect op de potentiële bewaringstoestand van grondsporensites, daar het originele raakvlak tussen teelaarde en onderliggend

natuurlijk sediment volledig vergraven is. Het huidig niveau in de bodem waarop sprake is van geen antropogene roering komt overeen met de ondergrens van de geplande bodemingrepen.

Verder archeologisch (voor)onderzoek wordt niet aanbevolen aangezien dit niet zou leiden tot nuttige archeologische kennisvermeerdering aangezien een groot stuk van het relevant archeologisch niveau reeds is vergraven en verstoord.

Bibliografie

Literatuur:

-

Bijlage

Figurenlijst:

Figuur 1: kadastrale situering plangebied (boven); projectie ontwerpplan (onder)[© geopunt]	3
Figuur 2: Vereenvoudigde weergave ontwerpplan t..v. recente orthofotomozaiëk [© geopunt]	4